RÉGIE DES SUPERVISIONS DU TONKIN
DEPOSITAIRE

1931 — MARDI 2 OCTOBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE 1931

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres doivent être adressées au directeur
Tout ce qui concerne la rédaction
Tout ce qui concerne l'administration

67-69, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-K-VINH

Adresse télégraphique
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN-HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 055 de large.
Une seule insertion, . . . 0$ 20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion, . . . 0$ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . 3$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái cảm-tưởng của quốc-dân ta trong lúc trường Cao-đẳng Đông-pháp khai trường

Trường Cao-đẳng Đông-pháp đã khai giảng ngày thứ hai là ngày 1er Octobre, năm học cũ đã qua, năm học mới lại tới, ngày càng thêm lên, các sinh viên Cao-đẳng xuân thu giầu thêm, thì học-trò tất cũng tiến thêm, trí não tất cũng rộng thêm; đó là cái chức-vọng chung của gia đình, của quốc-dân đối với bọn thiếu-niên học-sinh, mà chắc cũng là cái mục-đích chung của thiếu-niên ta vậy.

Nước Đại-pháp sang đặt bảo-hộ ở xứ ta, nhân cái trách-nhiệm quí báu về việc khai-hóa cho nước Nam, muốn đem cái học thuật Âu tây truyền-bá cho người Nam, để làm cho đất Đông-pháp này thành ra một nước Pháp thứ hai ở xứ Viễn-đông này. Từ khi đặt bảo-hộ đến, bây giờ, hằng vẫn chuyên theo cái mục-đích ấy, việc nông, việc công, việc thương, việc gì cũng chăm chỉ dẫn dắt, mà nhất là việc giáo-dục lại càng lưu tâm lắm. Nhưng mà Chính-phủ bảo-hộ đối với cái phong-tục lưu truyền, và cái chánh-thể hiện hành ở các thuộc-địa vẫn là kính trọng, không muốn lấy quyền lực mà thay đổi ngay.

Nguyên xưa kia nước ta theo học chữ Tàu, chỉ chuyên trọng một nghề khoa cử, Chánh-phủ ta cũng chuyên dùng văn-chương để kén nhân-tài. Nhà nước Đại-pháp biết rằng ở nước Nam, phong tục ấy lưu truyền đã lâu, chánh-thể ấy thi hành cũng đã lâu, không có thể một ngày mà bỏ ngay đi được, cho nên khi mới lập Chánh-phủ Bảo-hộ ở nước Nam, cách giáo-dục vẫn còn để y như cũ. Người Nam khi ấy vẫn còn giữ lối học xưa, chưa biết học thuật của Âu-Tây thế nào cho nên cũng không hề giảng cứu đến. Khi ấy Chính-phủ Bảo-hộ tuy cũng đã mở trường dạy chữ Tây, mà chỉ là trường tiểu học, trường thông-ngôn, để dạy người Nam biết đủ chữ đủ tiếng làm việc các công-sở; cách dạy đơn sơ như thế, không phải là Chánh-phủ Bảo-hộ có bụng hẹp hòi, không muốn đem học-thuật Âu-Tây mà truyền bá sang xứ Viễn-đông này, là tại người Nam chưa biết hay mà chưa ham học. Đến năm 1911, nước Nam chịu cái phong-trào duy tân của nước Tàu, được đọc những sách hay của người Âu-Tây mà người Tàu đã dịch ra chữ nho, người Nam mới biết cái học thuyết tự-trường hay của các nước Âu-tây, mà nức lòng muốn học. Khi ấy Chính-phủ Bảo-hộ mới mở thêm trường, mà các trường thành-chung mới xuất-hiện từ đó, ở Hanoi thì trường Bảo-hộ, ở Huế thì trường Quốc-học, chương-trình dạy đã khí cao lắm, để dung nạp những người tiếu-học tốt-nghiệp. Rồi sau Chính-phủ Bảo-hộ hãy lòng ham học của người Nam vẫn chưa được thỏa mãn, cách dạy học cho người Nam cũng chưa được hoàn-toàn, bèn lập ra một trường dạy các khoa học chuyên-môn mà ở nơi thủ-phủ Đông-pháp là đất Hà-nội này cũng có một tòa nhà rực rỡ, dàn giáng nguy-nga cũng gọi có được một trường Đại-học.

Người Nam biết cái lòng rộng rãi của Chánh-phủ, cảm cái ơn dạy-dỗ của Chánh phủ, phần nhiều biết chuyên lòng luyện tập, hết sức tiến tu mong thành ra người hữu dụng, cho xứng cái công tác-thành của Chánh phủ, cái lòng chức-vọng của quốc-dân.

Mà than ôi! Người có chí học thì nhiều, mà người có thông minh, có sức lực mà lại có tư-lực theo học thì ít. Muốn học vấn cho rộng thêm, trí-thức cho cao thêm, thì một cái trường như trường Cao-đẳng Đông-pháp thực chưa có đủ cái trình-độ giáo-dục như các trường Đại-học ở bên Đại-pháp được, mà muốn sang tòng học bên Đại-pháp thì phí tổn rất nhiều, con nhà phú quí họa may theo đuổi được tới nơi, còn phần nhiều tuy có thông minh, có chí khí mà bị cái đồng liền bó-buộc, đành chịu bó-gối thở-dài. Bó không những là một việc đáng tiếc cho bọn thiếu-niên ấy mà cũng lại đáng tiếc cho đường tiến-hóa chung của cả quốc dân nữa.

Chánh-phủ Bảo-hộ xưa nay vẫn là theo trình-độ theo chỉ nguyện của người Nam để mở mang đường giáo-dục, bây giờ há lại chẳng xét đến cái trình-độ của người Nam, thấu đến cái chí nguyện của người Nam mà mở hết con đường giáo-dục để làm cho trọn vẹn được cái trách-nhiệm sang khai-hóa cho cõi Đông-pháp hay sao? Quan Thuộc-địa bộ Thượng thư Albert Sarraut trong một bài diễn-thuyết tuyên-bố ở trước mặt mấy ngàn người Việt-Nam ta rằng: Hễ người Nam học được đến đâu thì chúng tôi sẽ dạy cho đến đấy.

Quốc-dân ta tin-cậy ở lòng rộng rãi của Chính-phủ Đại-pháp, cái chính sách quảng đại của quan Sarraut, dám trông mong rằng trường Cao-đẳng Đông-pháp sẽ có ngày chương trình học rộng thêm, cách-thức dạy cao thêm, bọn thiếu-niên anh tuấn nước Nam, không phải lo vượt bể ra khơi tốn công tốn của mà cũng được thành tài như người sang du-học ở nước Pháp.

Các bọn thiếu-niên học-sinh ta hãy cứ chuyên tâm cầu học, miễn là mình có đủ cái tư-cách theo học được đến bậc cao hơn nữa thì Chính-phủ Bảo-hộ có hẹp gì mà không đưa dắt cho mình tới bậc cao hơn nữa hay sao?

H. T. B.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại cả các ngài được báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài gửi bưu phiếu mua thì bản quán không trả lời. — Mua báo từ tỉnh mà gửi bằng mặt thiếu thì trả lời cũng vậy.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 30 Septembre 1923

Mấy lời của quan Poincaré

Quan Poincaré đọc diễn-văn tại lễ khánh thành kỳ-niệm đài ở Bois-Dailly có nói: Ngày nay cái địa-vị lại hóa đổi ngược, nước Đức lại làm cho Đồng minh phải giữ gìn. Nay còn đợi cho nước Đức chứng rằng nước Đức sẵn lòng để cho Đồng-minh thu lợi về các khoản bồi-thường của Đồng-minh đã chiếm được. Nước Đức chớ nên chẳng lấy những lời nói nhẫn nhục mà cầu cho Đồng-minh nhượng bộ nữa cho đâu.

Nước Đức đối với Đồng-minh

Tin Berlin. — Chánh phủ nước Đức đã bắt các nghị định nói về việc bãi sự nộp sản vật, và nộp bồi khoản. Chánh-phủ lại khuyên các người làm công trong hạt sông Rhur thôi đừng đề-kháng lại các quan trú binh nữa.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 1er Octobre 1923

Tại hội Vạn-quốc

Đại hội đồng đã làm xong công việc. Đại hội-đồng đã ưng chuẩn sổ chi-thu của hội Vạn-quốc về năm 1924, lồng công độ chương 23 triện quan kim-tệ.

Đại hội-đồng lại xét công việc của tiểu-ban coi về việc thuận-giảm quân bị M. Benès (nước Tchèco Slovaquie) có đệ trình một bản tờ trình nói về những kết quả lớn của hội Vạn-quốc đã gây được trong cái vấn đề thuận giảm quân-bị.

M. Skinsuit (Ba-lan) cũng biểu đồng-tình với M. Benès.

M. Lebrun có nói đến cái công-trạng của nước Pháp trong việc lập bản giao ước về việc các nước tương-tế tương-trợ lẫn nhau làm cho rộng cái quyền của tòa trị-sự hội Vạn-quốc, và chế hạn cái chủ-quyền của các nước.

Đại hội đồng xin tòa trị-sự hội Vạn-quốc đệ-trình các chánh phủ bản dự-thảo giao-ước của các nước về việc tương-tế tương trợ lẫn nhau. Đại-hội-đồng lại ưng-chuẩn cái chương-trình công-việc của hội-đồng thuận-giảm quân-bị về năm sau này.

Sau đại-hội-đồng đã phiếu bầu cử sáu chân hội-viện bất thường trực trong tòa trị-sự. Có 46 phiếu bầu. Vậy ai được 24 phiếu là trúng cử. Các chân hội-viên đều được trúng cử trong lần đầu phiếu thứ nhất. Những đại-biểu các nước sau này được trúng cử: Uruguay, 40 phiếu; Brésil, 34; Belgique, 32; Suède, 31; Tchèco Slovaquie, 30; Espagne, 30.

M. Torriente (Cuba) hội trưởng đọc bài diễn-văn giải tán. Ông có nói nên mong rằng đến kỳ đại-hội-đồng sau, nước Argentine, nước Pérou, nước Bolivie, nước Guatemala, nước Nicaragua, nước Equateur, nước Mexique, xứ Saint-Dominique, Hoa-kỳ. Ông cảm ơn thành Genève, và nước Thụy sĩ, ông khen ngợi tòa Trị-sự trong việc giải-quyết cái tranh-luận của Ý và nước Hy-lạp. Ông thuật lại các công việc của hội Vạn-quốc trong kỳ đại-hội-đồng thứ tư này. Ông có nói đến việc nước Pháp và nước Anh sẵn lòng tin cậy vào hội Vạn-quốc và đã giáp được việc.

Sau đó tổng-thư-ký lại đọc, tuyên bố trường tòa Trị-sự có trình bày với đại hội-đồng về cái khoản của tòa Trị sự quyết-nghị về sự giải thích các khoản trong hiệp ước cùng các điều khác về quân-bị pháp lý.

M. Robert Cécil có nói việc tòa Trị-sự quyết nghị đó có ý nhắc lại cho các nước có chân hội nhớ đến các điều bắt buộc nói khoản thứ 15 trong hiệp-ước.

Lời của tòa trị-sự tuyên-cáo đó tức như câu đáp lại những nước có ý không nhịu tuân theo mọi điều bắt buộc nói trong hiệp ước. Và việc lấy lại quan trọng lắm, vì mỗi khi xảy ra một cái tranh đoan thì chẳng những phải giải quyết xong cái tranh-đoan lấy mà thôi nhưng còn nên ấn-định các tòn-chỉ để theo trong việc giải quyết các tranh-đoan sẽ xảy ra sau này nữa.

Mấy lời của quan Maginot

Quan Chiến tranh bộ thượng-thư Maginot đọc diễn-văn ở Clermont có nói: Nước Đức đã thời không chống cự lại nữa, song lại còn làm làm sao cho nước Đức nộp bồi-khoản kia. Đó lại còn một cuộc chiến-đấu khác nữa, ta phải làm làm sao cho dễ thắng. Cuộc chiến đấu cũng lớn thì giờ, tốn công lao bằng cuộc chiến đấu trước, song thế nào ta cũng đắc thắng không sai, không khi nào chánh-phủ lại đành coi chỉ gây được một cuộc thắng lợi nửa chừng, bày một cuộc hòa-bình để-dang mà thôi đâu.

Việc rối-loạn ở nước Đức

Tin Dusseldorf. — Cả người về đảng Biệt-lập và các người về đảng Đại-đồng xung đột với nhau. Chín người bị thương.

Linh cảnh-sát xé những giấy yết-thị của những người về đảng Đại-đồng, vì thành phố cấm không cho phép họ hội-nghị.

Người Pháp bắt những người về đảng Đại-đồng xui giục nhân-dân phản nghịch lại quân lính.

Trong một cuộc biểu tình số người dự cuộc có tới 40.000 người, bỗng có tiếng súng nổ lên thành ra việc đánh lộn nhau dữ-dội và huyên náo la láng. Nhiều người bị thương.

Việc rối-loạn ở nước Bavière

Các báo có nói đến những việc của Von Kahr vận-động trong nước Bavière. Von Kahr bởi những cớ quan bảo-hộ và đảng Xã-hội, và trước hết lại giới của các cơ quan ấy. Lại trong cả quyền chính của viên xã-trưởng ở Nuremberg.

Báo *Tageblatt* xin với chính phủ nước Đức nên cẩn thiệp đến, vì lại liên-quốc Bavière có thiệt quan lắm, bởi ngoài là để phòng việc khuynh đảo chánh-phủ, nhưng kỳ thực có nhiều mục đích khác.

Điều-tra về cuộc làm tự-điển Việt-Nam

Mấy tiếng riêng ở vùng Lang-kay

Phiếu: Nước tự là một — lúa, 10 là tán cũng tự, một tấn là mười tạ tây.

Kom: lấy giây đánh dai gốc cây rồi lấy nêm nêm cho chết cả đi cây, để quả phải rụng xuống. — Lợi cách nữa: rẻ hết vỏ chung-quanh gốc cây, để cho cái cây ấy phải chết.

Kom: Kêu cho mau lại, thí dụ cái lồng mất thưa quí, lấy mau nữa kêu thêm vào cho mau mất lại.

Thiếc: Cái dây thiếc, là cái dây để kéo gỗ, kéo cây nữa, làm bằng cái giống..... mà không đánh xoắn như thường như chão.

Hỏi: Đi hỏi (ai) đi hỏi những cá còn sót lại ở ao, chuồm, mà người chủ ao, chuồm người ta đã bắt hết rồi.

Nòm: Nhời, đọc thấu chú vào cái quại hoặc cành lá, những sự mọc ao nào người ta, cứ giữ lấy vật ấy thì được như nó vậy.

Trải: Nguyễn rằng cho chết.

Đe: Đe gỗ, cái gốc cây đã chặt đứt.

Tổ đe: Chặt cho bằng (gốc gỗ).

Trần-ngọc-Toanh
Chef de Gare Lang kay

Tin Trung-hoa

Ngày 27 Septembre 1923

Tin Tôn-Văn

Tôn-Văn khai quân-sự hội ở Thạch-long.

Tin Trùng-khánh thất thủ

Ngô-bội-Phu đánh giây thép về Bắc-kinh, nói rằng cái tin Trùng-khánh thất thủ là không đích xác. Hiện bây giờ quân Ngạc-châu và quân Thân-châu còn đóng ở đó cả.

Cũng một cái nạn xe cộ to

Ở gần Tô-trung, xe lửa và xe chở hàng đâm vào nhau, hai xe sàng đổ, tổn hại nhiều. Hiện lại có hơn mười người bị thương nặng.

Hội đại-tuyển (bầu Thống-lĩnh)

Ngày 18 Septembre đã khai hội về việc bầu Thống-lĩnh dự hội đến 436 người hội ngày đến 3 giờ rưỡi, quyết định 5 ngày nữa sẽ lại mở chánh-thức tuyển-cử hội.

Cao-lãng-Uất với Ngô-bội-Phu

Cao-lãng-Uất gửi mật thư cho Ngô bội-Phu, xin Ngô chủ trương việc lâm-thời tham-nghị viện. Ngô chưa trả lời.

Trương-tác-Lâm phụ theo Đoàn-kỳ-Thụy

Trương-tác-Lâm đối với Đoàn-kỳ-Lụy, tỏ ý muốn phụ lòng lại chở 50.000 đồng bạc để giúp quân-phí.

Tin Trần-quỳnh-Minh

Quân đội Trần-quỳnh-Minh thua chạy sang Hình-sơn. Liên-quân (quân đội về phái Tôn-văn) còn đội quân Điền-linh để, liền lại có các quân đội, rồi mới kéo lên đánh Hình-sơn.

THUỶ-HỌA Ở ĐIỆN-BIÊN

Ở Điện-điện mới rồi, cũng bị thảy lại để đội lắm. Sông Irrawaddy nước lên to, một nghìn kilomètres vuông đều bị ngập lụt cả, các thành thị và thôn quê nhiều nơi bị hại, hiện bây giờ cũng còn đến 4.200 nóc nhà còn ngâm nước. Cánh đồng ở về hạ-lưu sông Irrawaddy bây giờ thành ra một cái bể to; hơn 150.000 người đến Rangoon tránh nạn.

Xem như thế thì biết thấy-học khốn liệt, không những ở một xứ ta, mà thiên-tai lưu hành, không mấy nước tránh khỏi, ta với nước Điện-điện, cũng là đồng bệnh tương liên vậy.

VĂN UYỂN

Qua Hà-nam tức cảnh

Nhìn xem thành thị trước công sau,
Tỉnh lỵ Hà-nam cảnh vẫn màu:
Dòng nước Châu-giang trong lẻo lẻo.
Cồi tàu xe-hỏa gọi đâu đâu.
Bốn bên phố khách hàng đan kịt.
Một lũ anh hồi áo trắng phau.
Ngẫm cảnh nước non nhìn luống tưởng
những...
Bồn thu lại lắng một vài câu.

Vịnh Chung-công

Nửa đời tử tâm có bộ Chung,
Khiến từ tạm lánh việc vương ông.
Ngâu đâm có đẻ ba trăm lạng,
Mối cụ Hồ ta được mấy đồng.

Vịnh sỏ-khanh

Sao nỡ đàn người xuống giếng thôi?
Rầu mày ra phết mặt, lo ôi!
Gớm cho cái mạch thư-hương cũng,
Họ Sở chàng Khanh tiếng để đời.

Tuyệt tự thuật

Ông chí nhân mà lại chí cô-độ.
Nhẫn cảm tội phúc một dây đồng.
Gớm cho cái quả đương-gian thật!
Bom đặt nhiều điều truyện có không.

Bích-giang, H. S.-N.

GIẤY BẠC MÃ-KHẮC DÙNG ĐƯỢC VIỆC GÌ

Giấy mã-khắc của ngân-hàng Đức chế ra, nhỉ in chữ và hiệu ở trang trên, còn trang dưới thì bỏ không.

Giấy ấy đã đọc mà giá lại rẻ, lính Pháp đóng ở Đức bây giờ hay dùng giấy ấy để viết thư, cách dùng ấy thật là xứng đáng với cái giá trị giấy ấy.

Giấy ấy dùng làm giấy viết thư, đã lạ kiểu và lịch-sự, mà lại đỡ tốn tiền: một trăm tờ giấy là 500 mã-khắc giá lại rẻ hơn giá một trăm cái cartes postales, bay một trăm tờ giấy đóng lại, thì mới dùng làm giấy viết thư lại sang đến đâu.

MỘT NHÀ VĂN SĨ LÀM ĐỊT-CỦA CHO CÁC ÔNG NGHỊ ĐỌC

Tờ báo nước Ý tên là *Corriere della sera* có kể chuyện rằng ở Rome có một nhà văn-sĩ, văn-chương rất là hàng-hòn, việc chính-trị rất là thành-thôi, văn diễn-thuyết của ông rất hay, mà từ ông lại không diễn-thuyết bao giờ. Ông đã từng viết nhiều bài diễn-văn, nhưng ông để cho người khác đọc.

Ông đã có hiệt tài, ông lại rất kín đáo, cho nên thiên-hạ đã nhiều lần được nghe văn của ông, chưng không ai biết là văn của ông viết.

Quả vốn là một nhà làm báo, cách bốn năm nay, có một hôm ông viết yết-kiến quan thủ-tướng nước Ý. Quan thủ-tướng có hỏi chuyện về chính tình ngoại-giao, ông bèn phân-trần mọi việc, ý kiến rất là xác đáng, lời lẽ rất là nhũng-nhẽo, quan thủ-tướng lấy làm ngợi lắm.

Mấy giờ về sau, quan thủ-tướng ra Nghị-viện. Một ông nghị lên diễn-đàn đọc một bài diễn-văn rất nhũng-nhẽo, cũ-lọa đâu về tay khéo. Quan thủ-tướng nghe bài diễn-văn lời lẽ ý kiến giống hệt như lời lẽ ý kiến của nhà văn-sĩ ngài vừa tiếp kiến buổi sáng. Thấy thế, ủy ông nghị-viên đọc diễn-thuyết xong, quan thủ-tướng có nói mấy lời khen ngợi, chưng lại có ý hơi nhạo ông đọc diễn-văn mướn một tí. Vì thế cái việc mướn làm dit-cua mới về chuyện rày mà từ đấy nhà văn-sĩ mất một mối hàng tốt vậy.

Sau người ta đò mãi mới biết rằng: Nguyên một lần vắn-sĩ có một người bạn vừa được trúng cử nghị-viên kỳ thứ nhất, chánh đảng của ông nghị mới lại cứ ngày ông ta thay mặt làm một bài diễn-văn.

Ông nghị mới lòng cuống không biết làm thế nào, bèn đến cầu-cứu với nhà văn-sĩ, nhà văn-sĩ liền làm cho mỗi bài diễn-văn, khi đem ra đọc ở Nghị-viện, thì được cả Nghị-viện đều ngợi khen: là đấy chính đảng của ông nghị mới lại càng nâng cờ ông đọc diễn-văn, mà mỗi khi ông nghị mới phải làm việc diễn-thuyết thì lại đến cầu-cứu với nhà văn-sĩ. Và sau không biết làm sao lại một ông nghị nữa về chính đảng khác cũng biết thóp nhà văn-sĩ ấy viết văn diễn-thuyết giỏi lại đến cầu kiến ông mớm nhời cho. Tuổi thành ra văn-sĩ ta lúc thì làm diễn-thuyết cho ông nghị về chính đảng ấy, mà lắm khi hai bài diễn văn phản đối nhau, mà hai nhà lời lẽ cũng hùng hồn cả.

Báo Corriere della sera kể chuyện trên này cho làm một việc tự-thẹn, hình như xưa nay không mấy khi có chuyện lạ quặc như vậy bao giờ. Ừ! mà những chuyện như thế học mấy chỉ ở nước Ý mới có, chứ nhà đâu có cái làng nghị mấy nỗi lạ nữa nhỉ?!

VIỆC HANOI

Thời - tiết	
7 giờ	26 44
15 giờ	31 44

Giá hạn. — Kể từ ngày 2 Octobre 1923, giá hạn 6 khu Hải nước định là 5 f. 15.

Tỷ giá quốc-trái. — *Ngày 2 Octobre 1923*, — 5%, 56.75. — 5 /. 1915-1916 74,90 — 4%. 1918 61.90 — 5%. 1920 90.45. — 6 / 1920 87 80

Tàu thư. — Tàu *Amiral Niellly* chở thư đi Pháp (Đương Anh) khởi hành ở Hải-phòng đi thẳng Saigon ngày 4 Octobre hồi 11 giờ.

Tàu thư ở Hà-nội đến ngày 3 Octobre chuyến xe số 7 chạy hồi 20 giờ 07 rỡ đem xuống Hải-phòng.

Quan Toàn-quyền đi thăm các công sở. — Sáng hôm qua, quan Toàn-quyền Merlin cùng với quan Quản-lý thị-phòng là Fol có thăm phủ Thống-sứ, quan Thống-sứ Monguillot có đem các viên chức trong phủ ra giới thiệu cùng quan Toàn-quyền. Ngài có xem qua cả các tòa rồi cũng quan Thống-sứ đi thăm cả các công-sở thuộc về quyền phủ Thống-sứ Bắc-kỳ. Sau ngài có đến thăm nhà bảo-sinh và hội trợ-cấp các trẻ con lấy lại về thừa nhận.

Độ trong tuần tháng này, quan Toàn-quyền nói đi Hải-phòng và ngài ở đó chừng hai ngày rồi sẽ ra vịnh Hạ-long và xem các mỏ than Hongay, chừng 4 hôm thì về.

Vấn-đề rượu tỉ ở Bắc-kỳ. — Bản báo được tin rằng tờ hợp đồng về việc rượu tỉ đã ký tại Paris và đã do quan Thượng-thư thuộc-địa cùng với hội-đồng các việc thuộc-địa tại Nghị viện chuẩn y rồi. Tờ hợp-đồng mới ấy tại ký trong hạn mười năm nữa, nghe dân dân này Nhà-nước được thêm nhẹ khoản lời hơn trước.

Tối mai! tối mai! — Tối mai tại rạp SAN-NHIÊN-ĐÀI diễn tích HỒNG-THỦY THAO THIÊN rất hay, rất lạ, lắm cảnh rất lý kỳ, lại có màn BẮT DẠT, thật là một buổi hát rất đặc biệt.

Dễn tích hát này được bao nhiêu tiền sẽ QUYÊN rả vào việc TRỢ CỨU VÀO CÁC MIỀN BỊ LỤT, xin tất cả trong thành-phố nên tới coi thật đông trước, cầu vui lại làm ít, sau làm phúc làm duyên cho MẤY VẠN SINH-LINH ĐANG BỊ CƠ HÀN KHỔN CỰC VỀ NẠN NƯỚC LỤT VỪA RỒI

Đội-đồng cứu giáp các miền bị lụt lại cáo

Thi tả tài Tây. — Các đầu bài thi đăng như sau này :

Phần thứ hai

Toán học

(Thi trong 3 giờ)

1· Questions de cours (au choix)

1° Dérivée d'un quotient de deux fonctions, de la racine carrée d'une fonction.

2° Logarithmes vulgaires. Définition et propriétés fondamentales.

3· Somme des termes d'une progression géométrique. Limite de cette somme quand le nombre des termes augmente indéfiniment.

2· Problème (obligatoire)

Un point pesant glisse suivant la ligne de plus grande pente d'un plan incliné de 30° sur l'horizon. Calculer sa vitesse après 3 mètres de parcours à partir du repos. Traiter la même question en supposant un coefficient de frottement de 0,2 et calculer le travail de la force de frottement, en supposant que le corps pèse 2 grammes. G = 980 cm. sec

Luận Pháp văn

I. — Discuter le mot de Fénelon : « Un excellent historien est peut-être encore plus rare qu'un grand poète.

Dans une première partie, traiter la question en elle même en indiquant avec précision quelles qualités font le grand poète, quelles qualités font l'excellent historien.

Dans une seconde partie, montrer les progrès de l'histoire du 17e siècle à nos jours et faire voir dans quelle mesure nos principaux historiens réunissent l'idéal de l'historien tel que vous venez de le déterminer.

II. — Expliquer cette pensée de Joubert : Mot très exact et très comique de Scaliger, disant que Virgile ne fait pas c'est-à-dire qu'il connaît sa supériorité.

III. — Sa vie, ses œuvres.

« Les hommes en général, n'aiment pas à se servir de ces intérêts que moins que les autres. En revanche ils aiment fort la satire, ce qui est bien différent, mais la vérité c'est-à-dire ces ensemble non agréable de qualités et de défauts, de vertus et de vices, qui constituent nos personnes humaines, ils ont toutes les peines du monde à s'en accommoder. Ils veulent leur bonne leur héros ont d'une pièce, tout un ange ou un démon. C'est leur génie leur idée que de vouloir leur montrer dans un miroir fidèle, le visage d'un mort avec son front, son teint et ses verrues.

Que pensez-vous de cette opinion de Sainte-Beuve ? La discuter à l'aide d'exemples.

Phần thứ hai

Luận triết-học

I. — Le fondement de l'obligation morale.

II. — Les raisons philosophiques du panthéisme.

III — Les sanctions de la loi morale.

Ngạch quan lại. — M. Phạm-chu-Trinh, tri phủ Phú-bình (Thái-nguyên) được phép 29 ngày nghỉ tại Hanoi.

M. Hoàng-đức-Tân, bận tuyển tri huyện tại Thanh-chương được quyền phủ lý trong khi M. Phạm-chu-Trinh nghỉ vắng.

Hội-chợ lần thứ năm sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Tòa án Đại-hình. — Hôm nay tòa án Đại-hình xử việc sau này :

Nguyễn làng Tiên-sơn và làng Trần-lễ thuộc tỉnh Bắc-giang có tranh nhau kịch liệt về việc 280 mẫu ruộng. Vì việc tranh ruộng ấy, ngày tháng hai và tháng ba năm 1923 lý diên-tiền làm ở đốc-diền của một ông chủ người Pháp đánh nhau, đốt nhà và cướp đồ đạc của một người làng là Nguyễn-v-Hai là người lĩnh trưng hiện ở Hà-nội. Sau sự-chủ có đơn kiện về việc đốt nhà và cướp đồ đạc ấy tại tòa án Hà-nội, nên quan Dự-thẩm có ấy M. Arnaud là thanh-tra mật-thám đến tận nơi khám xét.

M. Arnaud cùng với một người thông-ngôn và hai người mật-thám đến làng Trần-lễ có đưa các giấy má về việc kiện ấy cho phó-lý bổ, vì bấy giờ lý-trưởng đi vắng. Phó-lý xem xong cho gọi các tên bị kiện ra đình để xét. Khi lấy cung nguyên bị xong rồi cho đi gọi chứng đến đối chất. Bên nguyên-đơn đưa 3 người chứng đến chưa kịp đối chất thì tên Ngô-văn-Thi nói to lên rằng : « Ông cần người là mật vào làng, chúng tôi phải đánh mới được ». Bấy giờ người thông-ngôn bỏ ức giảng-giải rằng việc quan phải thế, nhưng bọ không nghe, trí hô làng xóm lão, dân đình kéo đến đông lắm, người thì cầm gậy tre, người thì mang đủ đao kiếm lấy M. Arnaud và người thông ngôn với hai người mật thám và tất cả các người về đằng bên nguyên, các người làm chứng mà đánh tài bợi, rồi lại cướp lấy các giấy má và tờ hợp-đồng thuê đất của bên nguyên và bắt M. Arnaud phải viết nhận rằng không có gây mà gì cả nữa mới thả cho.

Xét ra thì là tên Ngô-v-Thi thả là đứng về việc kháng cự này, mà chính hắn đã cầm gậy trc đánh M. Arnaud, người nguyên đơn và đã một người lên là Nhan mấy cái, tên Nông-văn-Tôn thì cầm cái dùi đục đánh và trói người nguyên đơn, M. Arnaud các người mật thám và hai người làm chứng lên đến việc-phủ, thì cầm đòn gánh đánh những người mật thám, một người làm chứng và ném hòn gạch vào cạnh sườn người nguyên đơn, chính tên Nhi và tên Thi bắt M. Arnaud phải viết giấy nhận không mất giấy má gì cả, còn tên Đông-văn-Cu cầm đoạn tre đánh và trói một người làm chứng.

Những tên phạm trước chưa can án bao giờ.

Y-khoa bác-sĩ Sarraillé

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 278

Kết nghiệm môn mũi, đem rồi, phèn, xoáy lỗm, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh xiển.

Bệnh đau dạ dày, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 9 giờ đến 3 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ đi sáng đến 12 giờ trưa, có bận ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

2020

Tuyển thông-ngôn sang Lào. — Trong nửa tháng đầu Janvier 1924, tại Vientiane (Ai-lao) sẽ mở một kỳ thi theo như nghị-định quan Toàn-quyền ngày 10 Septembre 1919, để tuyển lấy 15 người thư-ký tập sự ngạch phủ Khâm-sứ và các tòa Đại lý Ai-lao.

Những người vào hạng sau này được dự thi :

Những người Đông-pháp thuộc về xứ thuộc địa hay xứ bảo-hộ, có bằng Thành-chung tốt nghiệp hay là Cao-đẳng tiểu-học tây (Brevet d'Enseignement primaire Supérieur) tuổi từ 18 đến 25.

Những người tình nguyện ứng thí phải đệ đơn đến nhà Khâm-sứ Ai-lao trước ngày 15 Décembre 1923 và định theo các giấy sau này :

1· Giấy khai-sinh ;

2° Giấy lai-lịch của Tòa án hay là giấy nhận thực bạnh kiểm ;

3° Bản sao các văn bằng của mình ;

4° Giấy của thầy thuốc nhận thực là có đủ sức lực làm việc thư-ký được.

Các bài thi có :

Bài viết : 1· Âm-tả ; 2· Viết tập ; 3· Luận Pháp-văn ; 4· Tính đố về bốn phép ; 5· Dịch một bài Pháp-văn ra chữ Lào, chữ quốc-ngữ hay chữ Cao-mên tùy ý người làm bài.

Bài vấn đáp : 1· Dịch tiếng Pháp ra tiếng Lào, tiếng Nam hay tiếng Cao-mên tùy ý ; 2· Dịch một thứ tiếng bản xứ ra tiếng Pháp ; 3· Nói thông ngôn ; 4· Địa-dư Đông-pháp ; 5· Hỏi đại lược về xứ Ai-lao và các dân Lào.

Lương bổng thư-ký tập-sự là 450 đồng một năm, không kể các tiền phụ-cấp nhiều ít tùy theo với tiền đã ăn đất và sự cấp dưỡng gia quyến.

Kỳ hạn tập-sự là một năm. Lương bổng của các hàng thư ký thực thụ trong năm là 528 đồng một năm. Lên đến bực thư-ký thượng hạng ngoại hạng thì lương bổng được 1540 đồng một năm và làm trong 25 năm có thể lên đến bực ấy.

Ai muốn ứng mộ vào các hạng binh lính ? Nay vì các binh lính được thải hồi hoặc đã đến thời về hưu, cho nên quan binh cần mộ đến các hạng binh sau này :

1· Các xưởng của cơ pháo thủ thứ sáu

15 thợ nguội
5 thợ nguội đệm
4 thợ làm nồi
4 thợ xe
4 thợ điện
2 thợ đúc
10 thợ thiếc
5 thợ tiện gỗ
10 thợ tiện sắt

2· Xưởng tàu bay

2 thợ hàn bằng lò máy
2 thợ máy tự-động
2 thợ ảnh
2 thợ ký đánh máy

3· Các phòng giấy của nhà binh

50 châu thư-ký

Ngoại những số thợ và thư ký trên ấy, độ hai ba tháng nữa, quan binh lại cần đến nhiều lính tập nữa, vậy ai muốn tình nguyện ứng mộ thì nên xin từ bây giờ cũng được, cứ đến sở mộ lính ở Hanoi, phố Cửa-đông (Maréchal Joffre) mà xin biên tên.

Ta tưởng nên nhắc lại rằng lính tập cùng những lính chuyên nghề gì thì cách thức ứng tuyển và quyền lợi được như sau này :

Cách thức

1· Từ 20 đến 30 tuổi Annam,
2· Người khỏe mạnh và có sức vóc
3· Chưa can án bao giờ.
4· Hạnh kiểm tốt

Quyền lợi

Tiền thưởng đứng 4 năm
thì được 20 đồng
Tiền thưởng đứng 5 năm 35 —
Tiền thưởng đứng 6 năm 42 —

Lúc bắt đầu khởi hành thì được phụ cấp bằng một tháng lương và lại thêm 10 đồng nữa.

Trong khi binh lính ở bên Pháp thì gia-quyến ở nhà được phụ cấp mỗi tháng là 3 đồng và lại có thể gửi về cho nhà một phần lương tính giá bạc là 3 francs.

Khi mãn hạn về thì binh lính có thể xin Nhà-nước bổ vào các ngạch văn.

Đó là nói sơ-lược, còn ai muốn biết thể lệ thêm gì nữa thì cứ lại sở mộ binh ở phố Cửa-đông mà hỏi, sáng từ 7 giờ đến 8 giờ.

Giúp các nhà bị lụt. — Sáu-báo vừa tiếp được của hội Ái-hữu là hội đồng-chính Bắc-kỳ một số tiền quyên giúp các nhà bị lụt là : 90 $ 00

Các viên chức tòa Công sứ Hanoi. 8 00
Mme Quảng-Tường, 143 phố hàng Bạc. 5 00
36 đã thu được trước. 97 00
Tổng cộng là 108 $ 00

Ngạch Học-chính. — M. Ng-duy-Bính và M. Ng-tiến-Ninh, có bằng Sơ-học Pháp-Việt được bổ vào ban phiên Nam các trường Hanoi.

M. Hoàng-quang-Bật, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, mộng bổ trợ giáo phụ tá, lương mỗi tháng 20 đồng.

M. Trần-ý-Bình, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, mộng bổ trợ giáo tập sự trường Thiện-phiến, huyện Tiên-lữ (Hưng-yên) M. thay Ng-đức-Chương.

M. Giang-đình-Cang, có bằng Sơ-học Pháp-Việt mộng bổ trợ giáo tập sự.

M. Ng-nhân-Nhĩa và M. Đặng-minh-Hiền, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, mộng bổ trợ giáo tập sự.

M. Phạm-v-Quế, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, mộng bổ trợ giáo tập sự trường Yên-lão-thi, phủ Yên-lãng (Phúc-yên).

M. Đỗ-văn-Đỗ, giáo học tập sự ở Lạc-ri, huyện Thạch-thất, thăng giáo học hạng tám,

M. Ng-v-Tam, giáo học hạng năm được thi chức kể từ ngày 1er Octobre 1923

Cô Lê-thị-Nhan có bằng Sơ-học nay kiếm việc dạy thay Mme Dương-thị Chuyên tại trường Nữ-học Ninh-bình phụ cấp mỗi tháng 15 đồng.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc-kiến

Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.

2096

Di trường. — Trường Sơ-đẳng Phát-ram, châu Bằng-mạc, (Lạng-sơn) trước ở làng Phai-ram, nay đi sang làng Bản-châu.

Bãi trường. — Trường Sơ-đẳng Dương-quang phủ Thuận-thành, nay bãi đi.

Ngạch cô đỡ. — Cô Phạm-thị-Mai, cô đỡ thực thụ hạng năm hết hạn nghỉ thì nay đổi về nhà thương Hanoi

Cô Phạm-thị-Vang, khán-hộ thường hạng ba được tới chức kể từ ngày được bổ cô đỡ hạng sáu.

Thừa hiện lối mới. — Từ ngày thi hành bộ Luật mới này, các nhà thừa kiện nhau tuy phải bỏ buộc trong khuôn phép nhất định, song được hưởng nhiều điều tự-do về việc chống cãi và kháng-cáo, không kém gì dân các nước văn-minh. Để đưa nhau đến cửa công mà không biết những khuôn phép nhất định ấy, nhiều khi công việc nhỏ nhặng, đương phải hóa trái, mà nếu không biết lợi-dụng cái quyền tự-do chống cãi ấy cũng lắm phen thua thiệt mà hiện đang được không chán.

Muốn tránh khỏi hai điều bất tiện ấy, trong phá rồi có quyền sách « Chính-pháp yếu-lược ». Sách này không những nói về việc thưa hiện nhau mà thôi đâu, lại bao nhiêu những ghi-dụ, nghị-định về việc cai-trị xứ Bắc-kỳ tùy cũng có trích dịch, giải nghĩa và sắp đặt theo thứ tự trong sách nữa.

Sách dày 210 trang lớn, bán có 1 $ và 0 $ 10 tiền cước gửi, tại các hiệu sách và nhà mọn giá là :

M. Nguyễn-văn-Tính
61 Boulevard Harmand
3687 Nam-định

Thuyên chuyển. — M. Phan-huy-Tiếp kiêm chủ sự nhà giấy thép Chiêm-hóa mới rồi được nghỉ 29 ngày lĩnh cả lương nay vì đã đi xa lắm, nên được ở luôn tòng sự tại nhà giấy thép chánh Hanoi.

MM. Ngô-trọng-Nhâm, Ng-đình-Cẩn thư-ký hạng sáu ban hỏa-xa nay đổi vào Vinh lấy quan chánh kỹ-sư đường Vinh Đông-hà bổ dụng.

Ngạch thân hộ. — M. Ng-hữu-Tài, khán hộ tập sự tại nhà thương Hanoi nay cô đi Phú-thọ thay M. Nông-khai-Châu khán hộ phải thải hồi.

Đổi tên. — M. Trương-văn-Đăng, phó lý làng Thanh-lộc huyện Kim-anh (Phúc-yên) được đổi tên là Trương văn-Thăng

Đánh nhau tại một hàng cà-phê cửa Đông. — Đêm 30 Septembre hồi 10 giờ ở hàng rượu Café des colonnes đường Thành số 5 có một đám đánh nhau rất dữ. Một người cai pháo-thủ Tây tên là Cazat bị chủ tiệm là người Tây lấy chai rượu đánh vào đầu trầy hội thì không biết là ma bay là qui-quái nó làm tối mà tối khốn khổ thế này.

Khi lên xe-hỏa lại rằng mặc đời xuống, xe chạy khỏi gare Bắc-ninh được một quãng thì người đàn bà mày tâm cả ánh thấy đồng xuống vào địa phận làng Dương-lễ ở chỗ kilomètre 26. Vợ anh thấy đồng thấy thế cũng vội vàng nhảy bổ xuống để tìm chồng.

Xe hỏa cũng đương ngay lại, cho người đi tìm đến tối chỉ thấy có bà vợ chồng anh thấy đồng mà thôi, còn người đàn bà kia thì chạy bổ đến ngay đi không thấy đâu cả.

Anh thấy đồng lúc nhảy xuống người thì giận về cái sự các chú làm công ở tàu thấy lúc nào cũng vu vẩy cái rơi, hễ khách lên khách xuống đông đúc không có thứ tự là các chú cứ vạt toàn, bắt cứ bế sang người hèn, bà già con trẻ ai không may là bị lỗ lưng với các chú.

Không rõ các ông chú tàu mới có luật cho người làm công đông rơi đánh hành khách từ bao giờ?

SƠN-TÂY (Quốc-ca)

Giàn ảo nhăng-nhăng. — Bản-quán tiếp được bài sau này :

Nơi cửa phủ cửa huyện nào thì cũng có những quân nghiện bắt kể khiết, ăn trộm cắp gà, con chó cái áo, cái quần là thường. Duy chỉ có phủ Quốc thì chúng lại quấy nhiễu một cách vô-minh lắm. Là người những sự trộm cắp thì cứ mười hôm chúng lại dắt dẻ đến một nhà trong phố cả chục các nhà rồi rít đọn đồ mà bỏ của.

Từ đầu năm đến nay đã đến vài mươi lần, may đều cứu được không thiệt hại là mấy, nhưng nếu không may gặp lúc gió to đêm khuya thì phố xá có lẽ ra trơ cả.

Độc-ác thay! chúng không sợ hãi pháp là gì cả, mà làm ngẫn trở sự buôn bán là chúng cho ! Mong rằng quan trên nể ngài cách nào trừ tiệt được chúng đi thì dân mới được an cư lạc nghiệp.

Mong lắm thay! L. lai cảo

NAM-ĐỊNH

Tôi có một tòa nhà gạch số 16, phố hàng Đồng tỉnh Nam-định, muốn bán. Vậy ông bà nào muốn mua, xin lại đó mà xem nhà. Hiện nay cái nhà đó vẫn cho thuê đã ba năm nay. Sự giao-thiệp gì, xin cứ viết thư cho tôi làm số thơn ở Campha (Bongay).

M Vinh

2095 Interprète aux Chemins-de-fer

LAO-KAY

Đỡ vợ giữ. — Hai vợ chồng nhà kia ở dưới xuôi lận ngải nai nước mang đem lên Lào-kay làm ăn buôn bán sinh nhai, tưởng rằng một lòng một dạ cùng nhau để gây dựng một một cái gia-đình ở nơi đất khách. Ngờ đâu chị vợ vốn tính lẳng lơ, bỏ ngoài làm ra một tiết cùng chồng, nhưng trên bộc trong dâu, cứ ngầm ngầm mà cũng bắt bồ kia tình cuộc cấy mưa thắm vụng. Tính giao đã vậy, anh chồng có lòng ngờ, bèn giả vờ thu xếp về xuôi, rồi quay lại quả bắt được đứa dâm phụ kia đang sông nhàn nước đứa dâm-phụ về nhà trò-chuyện. Mán ghen cả gián, bèn lập tức bắt trói giải trình quan sở tại, chưa rõ xét xử ra làm sao.

PHÚ-LÝ

« Đánh nhau vỡ đầu. — Hôm 27 Sep embre mới rồi, có hai tên phu không hiểu bởi duyên cớ làm sao mà một tên cầm đòn gánh đánh tên kia vỡ cả đầu ra, máu chảy ra lênh láng.

Bỏ Lắm đã bắt tên cầm đòn gánh đánh giam lại, còn tên kia thì để cho đem vào nhà thương buộc thuốc.

(Xem tiếp trang thứ ba, cột thứ bảy)

MỚI XUẤT BẢN

TÁI-SINH-DUYÊN « HẬU-BIÊN »

(Sự-tích Mạnh-lệ-Quân)

再生緣後編

Cuốn « Hậu-biên » này so với « Tiền-biên » thì nhiều trang hơn, mà giá cũng hạn có 0 $ 90 và 0 $ 20 tiền cước-phí. Ngài nào muốn mua, xin gởi thư và mandat cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC, *Trung-Bắc-Tân-Văn* Hanoi. Có bán tại hàng-quán cùng các cửa hàng sách

2047

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không sợ rõ thế tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lắm!!!

Ngày mồng 7 tháng chạp, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tên Hội-các phụng tôi chỉ phán rằng:

Chiếu nay dâng được phòng cấm MONTÈS quí dùng, có nhờ nên một thứ rượu bổ là vang ngự dùng quí hay, đáng nên gia thưởng, truyền lục phó thị phê cho quí được phòng chế-dùng để tỏ lòng-quí.

Khâm thử.

以 賜 有 制 諭 隨 Ngày mồng 7 tháng chạp, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tên Hội-các phụng tôi chỉ phán rằng: Chiếu nay dâng được phòng cấm MONTÈS quí dùng, có nhờ nên một thứ rượu bổ là vang ngự dùng quí hay, đáng nên gia thưởng, truyền lục phó thị phê cho quí được phòng chế-dùng để tỏ lòng-quí. Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Trường-tiền, 54

HANOI

Xin xem kĩ theo ở trong thứ tự bốn mùa.

QUẢNG YÊN

Phường buôn người — Mới rồi có một người lính Kiểm-lâm đã giải cứu được hai người đàn bà Annam bị người Khách bắt để ở một cù-lao nhỏ ở Vịnh Hạ-long. Khi người lính Kiểm lâm chở thuyền đến cù lao ấy thì ở đó thấy đến 20 người Khách vậy mà anh ta cũng dám lên một mình. Chắc là các người Khách tưởng rằng trong thuyền người lính còn nhiều người nữa, cho nên đem hai người đàn-bà một người 18 tuổi một người 25 tuổi đã có mang độ 5 tháng xuống thuyền lớn rồi kéo buồm chạy. Người lính cũng chở thuyền đuổi theo, mà thuyền khách chạy mau quá, đuổi không kịp.

Hai người đàn-bà đã cứu được một người khai rằng chồng làm phu mỏ ở Luc-kay, khi chị ta về đến Hanoi vào trọ trong một hàng cơm gần nhà ga, thì có một mụ già rủ chị ta ra buôn ở Bonguy Cẩm phả rồi lại đưa ra cù lao lai xa. Mụ già ấy là có dắt một người đàn-bà nữa, đưa mất mới ở nhà thương ra. Bọn người chúng xuống tàu thủy ở Hanoi ngày 24 Août, đến Tai-ka, chừng thì một cái nhà ở chung. Đến đêm thì người mụ già trốn đi mất. Có hai người Khách bắt hai chị kia xuống thuyền chở ra đồ ở cù lao nhỏ ấy, rồi cứ ngày ngày một người Khách đem cơm đến cho ăn. Quán Khách đã dọn một cái hang đề cho hai chị ở, rồi cứ thay phiên nhau mà canh giữ.

Giá không có người lính Kiểm-lâm đến bắt đó, thì quân Khách cho đem nhiều người đến đó nữa để bẫy một món hàng thịt rồi đem đi bán ở nơi khác.

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Voi dại. — Cách trạm Thừa-lưu độ giảm tháng trước đây ở chỗ đó có voi ra nhiều lắm, những người làm tranh chỉ ở gần đó không dám đến làm gì cả. Lại mới cách đây độ vài tháng voi không thấy ra nữa, thì nhân dân lại kéo nhau lên đó trồng cải như thường. Cách đó vài bữa người ta lấy làm lạ mà tìm thấy một con voi cái đại đã bao giờ, xương, thịt, da, lông đã mất đi đâu cả, chỉ còn lại có một bộ xương đầu và vài cái xương sườn lại có bốn cái đọn chân nữa mà thôi, còn bao nhiêu không biết mất đâu. Còn những cây to cây nhỏ gì ở chỗ con voi nằm đó đều ngã khô vàng ra cả.

Chưa rõ rằng con voi này già mà dại hay là vì bẫn mà chết, chỉ đoán chừng rằng khi nó đau đến nằm đó thì chắc những con cùng đàn với nó đến mà thăm viếng luôn luôn chăng, cho nên rầu sầu tháng về trước chỗ ấy vo ra nhiều lắm.

Pháp để dành và uống chè khô. — Là chè đã già đi vàng ở trên cây vừa độ hái thì hái xuống, lấy nước trong sạch mà rửa cho sạch, đem ra phơi độ ba nắng cho khô đến thì bỏ liền vào khẩu trắng mà đậy cho nắt ra từng mảnh bằng móng tay vậy. Rửa là xong việc không có phải phương pháp gì lôi thôi nữa, chỉ còn sắm hũ hay là chai đem bỏ vào đóng nắt chặt lại đợi đến khi dùng lấy ra một khẩu bỏ vào bình, nấu nước sôi chế vào như là pháp uống chè tàu vậy.

Khi rót ra chén nước nó vàng vàng đo đỏ mà pha sẵn lạt. Vị nó thơm ngon nồng nàn và có nghe thanh thú lắm. So lại với những cách nông-nổi, sông-đám, nhặt-khô sẻ là, đâu không bằng cả.

(Còn trang thứ sau)

Cuộc đấu-xảo của hội Khai-trí tiến-đức tại Hanoi

Mở từ ngày 25 Novembre đến ngày 10 Décembre 1923

Xưa nay các nhà mỹ-nghệ bình như cho cuộc đấu-xảo là một trường để bày các đồ hàng chiếu khách, cho nên ta đi thường trông thấy nhiều đồ đã đem đấu-xảo bốn năm lần, hay là những món hàng hăng ngày bày trong chợ, hay bày trên giá hàng trong phố. Như vậy thì sao gọi là đấu-xảo được?

Hội Khai-trí Tiến-đức đặt ra cuộc đấu-xảo này cốt ý duy-trì lấy cái tinh đặc-biệt một cuộc thi khéo để chấn-hưng mỹ-nghệ, như bên Pháp có cuộc thi gọi là « Salon », cho nên bản hội đã định chỉ nhận vào cuộc thi ấy các đồ đạc thật khéo mà mẫu mực đều dân vừa được thích thời, vừa được đắc-dụng; còn những đồ tạp-nhạp, kiểu nọ lắp kiểu kia, làm không dụng công thì quyết không nhận bản hội không nhận. Vậy các nhà muốn dự cuộc đấu xảo này xin chú-ý cho, mà phát minh ra nhiều kiểu mới, vừa đẹp vừa tiện-lợi, mà lại chen chuốt kỹ càng, đem đến thì thi bản-hội sẽ hoan-nghênh lắm.

Cuộc đấu-xảo này chia làm hai ban: một ban thì toàn đồ cổ; một ban thì toàn đồ tân tạo, hoặc đồ sơ, đồ sơn, thêu, dệt, phạm khảm, sứ sành, v. v.

(Những bản vẽ phác làm mẫu thì không nhận).

Kể từ ngày 13 đến 18 Novembre, ai có đồ đạc muốn dự cuộc đấu xảo này, thì phải đem đến tại nhà Hội-quán ở phố hàng Trống Hanoi. Ngày 19, bản-hội cử Hội-đồng chọn các đồ đạc ấy để cho dự thi. Ngày 20, các nhà có đồ-đạc phải loại, thì phải đến nhận các đồ đạc ấy về. — Từ ngày 21 đến 24 thì Bản-hội sửa soạn và bày biện. Ngày 25 Novembre bắt đầu mở cuộc để công chúng vào xem.

Lời hẹn trước:

Ai ở các tỉnh có đồ đạc muốn đấu xảo, thì phải cậy bà con ở Hanoi thay mặt cho mình, đem đến tận nhà hội, chớ gửi hãng tàu thủy hoặc gửi tại nhà giây thép thì bản hội không nhận. Khi đã tan cuộc rồi, thì đồ đạc của ai lại phải lại nhà hội mà lĩnh về.

Khai-trí tiến-đức hội lại cẩn.

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Hội Sản-nhiên-đài họp đại hội đồng thường niên

Đúng 1 giờ chiều hôm chủ nhật 14 Octobre 1923, xin mời các ông các bà có cổ phần ở hội « Sản-nhiên-đài » đến họp Đại-hội-đồng thường niên tại nhà hội ở ngõ hàng Mũ-mây, số nhà 18, tỉnh Hanoi.

LE CONSEIL D'ADMINISTRATION

Tối thứ ba 2 Octobre 1923

Nghỉ hát

Để bọn hát tế Tổ

Tối thứ tư 3 Octobre 1923

HỒNG THỦY THAO THIÊN

Bản-hội diễn tích này thu được bao nhiêu tiền giúp cả vào nơi bị lụt ở xứ ta

Tích hát này hợp với cảnh nước lụt, có nhiều cảnh lạ, lắm câu hát hay, lại có múa bát giật, thật là một buổi hát đặc biệt, xin mời các quí khách chiếu cố đến xem vừa mua vui vừa làm phúc.

Hội-đồng Trị-sự Sản-nhiên-đài có lời nói trước để các ông các bà hát viên biết rằng tối hát này là tối hát để làm phúc, xin các ông các bà giả tiền về cho như người ngoài vậy.

Vé chục tối nay Hội cũng không nhận.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée như giấy thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Gốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để liện dự-định việc giải tiền.

Khi nhận sổ xé có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

E. Pon E. CHATAIGNEAU

V. M. Gerondeau

CÁC PHÁO-TÂY MỚI BÁN CHIỀU-HÀNG

Bản-hiệu có trữ nhiều thứ pháo-Tây để dùng về các ngày tiệc và hội. Lại có riêng một thứ thuốc xanh đỏ (flamme de Bengale) để các nhà hát dùng cho hợp vệ-sinh vì chế không có khói khét, sáng tỏ, mùi đẹp và cháy chậm, để lâu không ướt.

Các quý-khách ở xa có cần tới thì xin gửi thư về thương-lượng và lấy hóa-giá, sẽ gửi theo lầu thủy hay hỏa-xa, không gửi giấy thép được.

Xin chiếu-cố.

XUÂN-HÒA, tạp-hóa

99, Phố Hàng Gai, Hanoi

2097

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY MÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1888, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẠN-THỌ kính cáo.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm, ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay để có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Ta nên chú-ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy những người mắc phải bệnh ngứa lở người ra càng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rõi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều đến đâu; và những bệnh này lại hay lây, nên một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mất ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý!

Nên chú ý, thì làm thế nào? Nên chú ý thì kịp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chỉ ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại: Hiệu Báo-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà bốn (Rue des Pipes) số nhà 8 ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng riêng người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc: các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô dâm bà, giây cương, giây kim tuyến, giây nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

Số 46

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bạn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

HỒI THỨ X

Tô-Hữu-bạch cầm lấy tờ hoa-tiên mở xem, thách ra chỉ một tờ giấy không, chẳng thấy có đầu bài chi cả, mới hỏi con *Yến-tô* rằng:

— Tiểu-thư đã muốn diện-bạch tới thì sao không viết đầu bài ở trong tờ giấy này?

Con *Yến-tô* nói:

— Tự-tích của một bộ khuê-các không dám khinh thường viết. Tiểu-thư tôi đã dặn tôi đọc đầu bài cho chàng nghe.

Tô-hữu-bạch nói:

— Cẩn-thận như thế là phải, xin tiểu-nương-tử cho nghe đầu bài.

Con *Yến-tô* nói:

— Bài thơ thất-ngôn luật-thi: một bài « *Tông-hồng* » hạn về vận và một bài « *Nghênh-gần* » thì hạn vần thế.

Tô-hữu-bạch nghe xong, liền nói rằng:

— Đầu bài dẫu không khó, nhưng tiểu-thư thật là một người rất có thâm-tình và có tuệ-tâm!

Con *Yến-tô* nói:

— Sao chàng được biết?

Tô-hữu-bạch nói:

— Bây giờ đang cuối xuân sang hạ, chính là lúc yến đến bỏng đi. Vả « *Tông hồng* » là có ý muốn tống *Trương-quí-như* đi, mà « *Nghênh-gần* » là có ý muốn hoan nghênh kẻ hôn-nhơn này. Bởi « *Tông-hồng* » hạn vần *phi*, có ý trỏ *Trương-quí-như* là đứa gian, mà bài « *Nghênh-gần* » hạn vần *thê* có ý muốn cho kẻ hôn-nhơn này được một nhà sum họp vậy. Nếu không phải là người có thâm-tình có tuệ-tâm thì sao lại biệu-bạch được như thế! Vô-luận kẻ hôn-nhơn này còn qua mong, mới sẽ được thân-cận tiểu-thư, nhưng bây giờ thấy cái đề-mục này cũng đã lấy làm hân-hạnh không đến bồi bỏng một đời *Tô-hữu-bạch* này vậy.

Nói xong, liền mài mực đánh bút, giải tờ giấy lên trên tấm đá toan viết vậy. Con *Yến-tô* lại nói:

— Khoan đã! chàng chớ mừng vội. Cái câu bài này có một điều rất khó nên kia.

Tô-hữu-bạch nói:

— Lại còn điều gì nữa!

Con *Yến-tô* nói:

— Tiểu-thư tôi còn bắt phải tỷ 8 chữ trong « *Bát-âm* » là *kim, thạch, ty, trúc, bào, thổ, cách, mộc* mà đặt lên đầu câu. Tiểu-thư tôi nói: « Hôn-nhân là một việc hệ trọng, phàm cử-động tất phải dùng lễ nhạc, ngày nay dẫu trong khi vội-vàng, cũng nên dùng 8 chữ ấy để thay vào.

Tô-hữu-bạch lắm-nhắm gật đầu mà rằng:

— Nói cô tế phải! tấm lòng trinh bạch, càng khiến cho người phải kính-phục!

Tô-hữu-bạch bấy giờ lòng xuân phơi phới, cao-hứng cầm bút viết liền, vẫn-từ ở đâu tuôn ra như nước chảy, chỉ trong chớp mắt mà trên tờ hoa tiên kia đã lời lời châu ngọc hàng hàng gấm thêu vậy.

Tô-hữu-bạch viết xong hai bài thơ, hai tay cầm đưa cho con *Yến-tô* mà rằng:

— Nhờ tiểu-nương-tử hết sức giúp tôi mà độ trích tiểu-thư cho.

Con *Yến-tô* thấy *Tô-hữu-bạch* làm bài viết luôn hai bài thơ, khâm-phục mà rằng:

— Thâm-ý trong bài thơ, tôi không được biết thế nào. Nhưng chàng mẫn-tiệp như thế thì thật khiến cho *Thanh liên* tiên-sinh cũng phải giảm giá. Tiểu-thư tôi kén chọn trong hầy nhiều lâu, ngày nay mới được người tài vậy.

Tô-hữu-bạch nói:

— Mấy câu chấp-nhận, gọi là ăn trả, chỉ sợ không đáng để tiểu-thư thường-thức mà thôi. Xin tiểu-nương-tử vì tôi chu-toàn thì suốt đời tôi không bao giờ dám quên cái ơn ấy.

Con *Yến-tô* nói:

— Hai bài thơ này tôi xin nhận đem về trình tiểu-thư tôi, nhưng bây giờ trời đã gần tối, sợ không kịp trả lời, vậy chàng hãy về. Sáng mai nhà người cần khách, *Trương tiên-sinh* vẫn lại, mới chàng lại đến đây tôi sẽ xin báo tin mừng để chàng hiết.

Tô-hữu-bạch nói:

— Bây giờ trời gần tối, tất tôi phải cáo thoái, nhưng đêm nay rằng-rỡ, tôi muốn thưa mấy câu chuyện cùng tiểu-thư, chẳng biết có được hay không?

Con *Yến-tô* nói:

— Chàng nói cũng lý là lắm! tiểu-thư tôi vốn nhà khuê-các, vẫn lấy lễ-pháp làm trọng. Cái việc hôm nay là vì tình cuộc trăm năm, nên phải kiên chước, chứ há phải như phường cửa-nữ hoài xuân. Chàng nói cũng lý, tức là có tôi mà kém đức, khiến cho tiểu-thư tôi khinh-rẻ thì câu chuyện lại khó long được đây.

Tô-hữu-bạch kính-ngạc, vội-vàng xin lỗi mà rằng:

— Tôi cam chịu cái tội thất-ngôn! mấy lời vàng ngọc của tiểu nương-tử đã dạy bảo cho, tôi xin vâng mệnh. Bây giờ tôi về, sáng mai đến đây, xin tiểu-nương-tử chớ sai hẹn.

Con *Yến-tô* nói:

— Quyết không sai hẹn!

Tô-hữu-bạch lại chắp tay vái, rồi cáo-từ lui về. Con *Yến-tô* thu nhặt nghiên bút, lại ra hai bài thơ vào trong tay áo, hớn-hở chạy về nói với nàng *Hồng-ngọc* rằng:

— Chàng họ *Tô* thật là một người thông-minh!

Nàng Hồng-ngọc hỏi:

— Tại sao mày biết?

Con *Yến-tô* nói:

— Con đọc cái đầu bài cho chàng nghe, chàng liền giải-thuyết những thâm-ý của tiểu-thư về cái đầu bài ấy, lại khen tiểu-thư là một người có tuệ-tâm. Nếu chàng không phải là bậc thông-minh hội phẩm thì khi nào đã hiểu thấu được như thế!

Nàng Hồng-ngọc nói:

— Nếu vậy thì cũng có thông-minh đối cách, nhưng còn chưa biết thế nào. Hai bài thơ ấy ta nghiêm-hạch khó-khăn, vị-tất đã làm xong ngay được. Thu dần? sao mày không đem về đây? hay chàng lại viện cớ trời tối không làm kịp mà xin đem về nhà làm chăng?

Con *Yến-tô* cười mà bảo rằng:

— Nếu chàng không làm xong mà xin đem về nhà thì chẳng nói tiểu-thư làm chi, dẫu đến con chẳng không lấy làm đáng trọng.

Nàng Hồng-ngọc hỏi:

— Nếu không xin đem về thì sao chàng làm?

Con *Yến-tô* nói:

— Khi nào lại chưa làm! chẳng mà tờ hoa-tiên, không đợi phải nghĩ-ngợi, liền cầm bút viết ngay. Con *dòng* ở bên cạnh, nhìn chàng không dễ chớp mắt. Khi con chớp mắt thì chàng đã làm xong hai bài thơ, thật khiến người phải kính yêu. Quả là một bậc kỳ-tài xin tiểu-thư chớ nhác mất bỏ qua vậy.

(Còn nữa).

Cái hiện-trạng người nghiện chè tàu, mà sống đến cách chè Khô này thì không thiết đến chè tàu nữa.

Xứ ấy nước ta sống là một vị quí, người Pháp đã lợi dụng chè ấy mà xuất cảng được lợi cũng nhiều, xem ra cái cách chế luyện của người ta tuy có tinh xảo kỹ tuồng nhiều nhưng về đường vị hơi thì thiệt không bằng cái cách chè khô đơn giản này. Nếu người mình ai có lòng tâm đến thì e cũng chắt mình ra được cách khéo hơn ngon hơn nữa mà làm thêm được một món lợi to cho nước cho dân.

QUẢNG-NGÃI

Được mùa — Mùa tháng tám năm nay ruộng đất khắp hạt trong tỉnh Quảng-ngãi đều được mùa, là nhờ trời mưa thuận tiết, đầm ao sẽ có nước tát, các ruộng đất cát và các miền cao đều gieo cấy được cả, nên tin báo được sớm sơ tươi tốt, vụ trồng bây đã nhiều chỗ gặt hái xong xuôi, ông phu mừng vui lạ thường. Giá thóc trong tiết tháng sáu tháng bảy đã lạo mà nay đã bắt đầu lần nọ, ấy là một tin nên mừng cho cả mọi người. Nghe nói trong Nam ngoài sắc nỗ bị lụt lớn chỗ bị vỡ đê, gió bão, nhà hại vô cùng mà tỉnh ta lại được hưởng cái phúc phương-tiu như thế, há chẳng là có phước lắm ru !!

Làm chay hay là đốt cháy ? — Vừa rồi có nhà kia ở làng Vạn-lượng thuộc phủ Tư-nghĩa mở lòng nhân-đức rước thầy chùa về nhà tụng kinh cúng rằng lông quái cho an ổn và trấn trạch. Mới tụng đêm được một đêm, quá trưa hôm sau, giữa lúc lên đàn thì trực, công cuộc gần hoàn-thành, rồi thay ngọn đèn bị gió thổi lá phướn chiếu hồn nhằm ngọn đèn cháy, rụi, lại bắt lên phất tre, leo lên mái nhà tranh cháy hỏa hào, thầy cả thầy non đương nam tụng niệm không hay là cứ cháy, sau nghe lửa ào ào, liền bỏ cuống mỗi chạy ra ra giặt tranh giải cứu, ai ngờ lửa gặp gió to, thổi thì tha hỗ lan cháy, lan sang người nếp cứu đã muộn lắm rồi. Một nhà tranh to tác kia bị ngọn lửa vô tình có mấy phút đã hóa ra tro bụi ! Nào sương, nào kinh đều hóa khói bay về miền cực-lạc ! Lũ thầy con sợ mang họa, muốn tẩu thoát bị tăng hay được, bắt trói lại cả lũ ; thấy cả tăng tnó phải đứng xin lỗi, nói lý tại trời làm, chớ thầy trò cũng quyết làm cho xong để lấy phước và niềm tiền, chớ có mang lòng gây họa cho chủ-gia đâu ; thấy trò nết lời nằn nì và chủ-gia thấy việc đã lỡ ra rồi cũng đứng dậy xin lỗng tha như, thầy tnn-trọng thêm-thương, làng bèn tha cho cả tố. May cho sư-đồ được tan hoàn tại ; hẩu là các thầy đi không coi giờ, để lỗ trán, đã mất tiền công đức lại phải mọi chuyện tan hôn vỡ mặt, tội nghiệp thay ! Chủ-gia kia làm chay muốn được phước, ai ngờ họa, chay mất nhà mình, nghĩ cũng buồn cười quá vậy !

Yunnanfou

Hi-tin Bản-quán tiếp được mấy câu sau này của một nhà đọc báo, xin cứ nguyên văn đăng báo :

Ông Hường dân-v-Qui, thầy thuốc ở nhà thương đại Pháp Vân-nam-phủ, nguyên năm trước bà Chánh-thê tị-trần ; hồi năm ngoái ông cũng đã lấy một người tiểu-tinh quán tại Ha-công ; vừa mới đây ông phụng mệnh Nghiêm-đường sung lệnh cựu Nhạc-mẫu đề kén một người thật đích đáng lấy làm kế-nhất đề trông nom việc nhà. Nghe tin ông Hường-Qui mới kén được một cô « tiểu-thư », người Hồ-bắc, rất lịu sự, giàu có, nay mai ra nỏi, tháng sau sẽ nghênh hôn.

Tối nguyện tin đó rất vui mừng cho ông Bùi-v-Qui, vì xưa nay ông vẫn là người có giá-trị ở đây ; nay lại tìm được người kế-nhất cou nhà danh-giá thì chắc có thể càng đáng được việc nhà, có thể thay mặt cho ông mà trông nom một dán cou thơ.

Vậy tôi có lời chúc mừng ông Hường Bùi-v-Qui.

Dương-Quang.

Nhà bán-đồ « TAM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bận từ lâu giờ sáng.

Hỏi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rồi và chọn quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc lấy không làm rát cổ họng, cả người có tuổi hay là ốm-khỏe yếu-ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì-gà(cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO đựng bằng thếp vấn.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Sông-phố là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - SAIGHON

Bán lẻ : Ở cửa hàng số 69, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.

Bán sỉ : Ở cửa hàng số 56, phố hàng Giò (Bd Gia-long), Hanoi.

Muốn lấy và bán buôn : ở cửa hàng số 56 đường Paul-Bert, Haiphong.

華 靈 枝 柱 張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TRỊ CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh mọc trĩ) thực-hiện người mắc phải, chẳng những là đau đớn, nhức nhối đến khi đại-tiện mang rất là nguy-hiểm, thật là rất liệu cho người ta lắm, để không chữa ngay cho khỏi, về sau lại càng ngày càng thêm nặng nề sau chẳng.

Khi sưu chữa bệnh này đều đứng đau sắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đang làm nghiên-cứu một cách mới nhiệm-mầu chữa bệnh này không đau, không nói, chỉ trong một hôm thôi những nỗi mạn tự-kỷ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất tiền-gạo. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này nên mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAN

33, Phố hàng Bườm. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 7 giờ rưỡi cho đến 9 giờ chiều, từ chiều từ 2 giờ rưỡi đến 6 giờ.

Các Ông xa đến nên lưu tâm.

Ở Tàu là nơi trở lại xong.

泰NAM-THÁI南

6 Quai Clémence au — HANOI

ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo

2022

TRONG LÚC SẢN DỤC

Đàn bà vì khi sản dục đau-đớn một nhọc mà yếu người đi. Huyết ra mất nhiều, thành ra lì đi và suy đi. Nhưng mà đứa còn mới đẻ còn phải nhờ mẹ dưỡng-dục lâu, thì bây giờ mẹ càng phải bồi bổ cho tối nhuần, cho nhiều huyết. Muốn bổ huyết cho mạnh người, để có sữa tốt mà nuôi con, thì nên uống thuốc PILULES-PINK. Thuốc ấy sinh huyết mau lắm, rồi lại làm cho sữa càng tốt và nhiều. Đứa trẻ đã nhờ công mẹ sinh-thành, lại được bú sữa tốt mà sinh sức lực, đó là cái hạnh-phúc cả đời của nó bắt đầu từ đó.

Thuốc PILULES-PINK này hàng thuốc nào cũng có bán.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, lỗn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắc-cạn, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngại xa lắc là không tiếp được giấy người khen ở các nơi gửi tới. Cả nước độ hơn một đồng một lọ.

2032

SÁP MỠ

Cba

PACHOD Frères & Cie LYON

PAO-VA 寶

20, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Không tôi xinh-trình cho quý-khách biết rằng nay những tôi mới có mang ở Bắc-kỳ ra một thứ rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vàng, đeo tai thuốc lá, điếu, văn vân.

Một hộp nhỏ hình đi cứu Chữ mặt, một đeo một vòng, một vàng, mặt mài lá vẩy, văn văn. Lại có cả nhữa hình gương bằng vàng tây, gương bọc vàng, gương đồi mồi, văn văn ; quí xuống đến hạ mà đeo những nhiều hình này lại hợp phép vệ sinh lắm lắm.

Hộp hợp công-kỳ quí-quốc đeo hợp, đồng-hồ lục cường, đồng hồ báo thức, đồng-hồ xinh-xắn, văn văn.

Kính hợp nhận sử đẹp xắc, hợp nữ, hợp sắt, hộ sử cả tiếp-tiếp hợp lá Hợp nhanh công-dụng và bổ khoái của nhân.

Ở hộp hợp đồng-hồ nhỏ có thêm nhẫn vàng tốt xin hỏi hạ giá, mong mỗi quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Gần các số có trình nhẫn hiệu, ngọc ngà, vàng tốt không kể, chắc quý-khách cũng đã tường cả rồi.

Kính cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 20. Hanoi.

CẦN NGƯỜI LÀM

« Công-ty Phạm-văn-Phí chúng tôi sửa mới « thâu lại được việc chở thợ và hành-khách « đường Vinh đi Đông-hà trong 5 năm nữa. « Vậy chúng tôi đang mở to thêm nhà máy « và đã mua thêm nhiều xe mới ở Tây sang, « nên đương cần dùng những người thợ tiện, « thợ nguội và những người biết lắp máy xe « ô-tô. Ai biết nghề vào Vinh hỏi sẽ được « lương cao. »

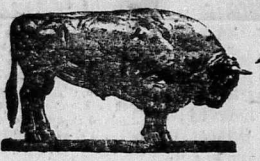
2033 PHẠM-VĂN-PHÍ Công-ty lại cáo.

FABRIQUE DE

MUSCULOSINE BYLA

VITAMINÉE

LA NOURRITURE DE LA VIANDE PURE

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh

TRONG

NHỮNG KHI CẦN CỐT SUY-NHƯỢC,
NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,
HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI

Thân-thể khang-thái

Sức-lực cường-kiện

ETABLISSEMENTS BYLA 26, AVENUE DE L'OBSERVATOIRE, PARIS (FRANCE)

LAXO SODYL

Một thứ lại gấp chất muối của loài quả thì nhẹ bụng lắm.

Là thứ thuốc nhuận trong tất thì.

Thứ thuốc tẩy rất để dùng.

Trừ bệnh táo công các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trĩ, chợt lỏi, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gửi bán tại : . . .

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

50, phố Paul-Bert, Hanoi

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Parisis, số rất rẻ để hưởng lợi (Obligations Parisiennes à lots). Lần nào phải mất ngay 20 quan, sau tại mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong hợp đồng. (Như vậy mỗi ngày để dành mấy xu, có thể trẻ nào giàu có được).

Rồi mỗi năm đến tháng 16 Janvier ngày chết số trái-đơn mà riêng mình được quyền nộp-hiến, như là mình đã nộp hết hiến rồi vậy, và đến tháng 16 Janvier trong số số 16 nào thì mình được lĩnh nguyên số tiền là $, mỗi trái đơn trước sau thế nào cũng trúng một số 10 số 100 số nhất định ; 100 quan, không có thể nộp được hoàn lại là 60 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 1 triệu lẻ.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỢI SAU NÀY :

100 lô.	500.000 quan	100 lô	5.000 quan
100 lô.	250.000 —	1.200 lô	3.000 —
200 lô.	100.000 —	12.300 lô	2.000 —
300 lô.	50.000 —	1.700.000 trái đơn hoàn lại là 60	600 —

Muốn có những lợi trên đây, chỉ cần mua một trái đơn rồi nộp dần dần mỗi tháng 20 quan, cho đến khi hết hạn là có thể lĩnh được số tiền nhất định ghi trong trái đơn.

Các lô được lĩnh ngay tức khắc, không phải chờ đợi như các thứ số khác. Mỗi lần rút số có phân được một số tiền bằng số số trái đơn trong số, không phải trả tiền. Lúc số ra trong bảng kỳ công trái đơn số tại nhà ngân hàng, các nhà có trái đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản trong hợp đồng ngày 12 Mars 1888. Mua trái kỳ là một hợp đồng chắc chắn nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre lĩnh rút số.

Giao ngân hoàn lại tức khắc rút số kỳ thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 5 Rue Papère, MARSEILLE, France

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)